

Mossenprojekt Friesland. Vorderingen en resultaten van de regionale mossen- inventarisatie van Zuid-Friesland.

Jacob Koopman en Karst Meijer

Inleiding.

Sinds oktober 1987 wordt door ons in Friesland een mosseninventarisatieproject uitgevoerd onder de vlag van de Fryske Feriening foar Fjildbiology. Ons doel is drieërlei:

- * inzicht verkrijgen in de verspreiding van bryofyten in de provincie Friesland;
- * inzicht verkrijgen in de oecologie van bryofyten;
- * inzicht verkrijgen in de fertiliteit van bryofyten.

Hiertoe wordt er gedurende het winterhalfjaar elk weekend een dag veldwerk verricht. Per velddag worden er gemiddeld ca. 150 items verzameld, verdeeld over drie tot vijf km-blokken. Zo wordt er per seizoen uit zo'n honderd km-blokken gegevens verzameld.

Opzet.

In het veld worden per gevonden soort (item) de volgende gegevens genoteerd:

- nummer - datum - km-blok
- naam - fertiliteit - habitat
- substraat - organisme - herbarium
- (evt. opmerking)

Voor habitat, substraat en organisme wordt aan de hand van vooraf bepaalde codes per rubriek een cijfer ingevuld. Twee voorbeelden ter verduidelijking:

"*Eurhynchium praelongum* in het gazon(45) van het kerkhof(88) te Sondel gevonden op 6 januari 1991" wordt als volgt genoteerd:

1. 06-01-91 15.26.35 Eurhy pra - 88 45 - -

"*Rhynchostegium confertum*, op 26 januari 1991 gevonden in een wilgenbroekbosje(21) bij de Sondeler Leijen, aan de voet van een stam(25) van *Salix cinerea*(36), met rijpe kapsels(4)" wordt als volgt genoteerd:

2. 26-01-1991 15.27.41 Rhyum con 4 21 25 36 -

De eerste auteur verzorgt de administratie, terwijl de tweede auteur het onderzoeksherbarium beheert.

Door het gebruik van cijfercodes kunnen de gegevens verwerkt worden met een op maat geschreven computerprogramma.

Er zijn reeds twee rapporten verschenen, over 1987-1988 en over 1988-1990. Rapport 3, over 1990-1991, verschijnt naar wij hopen in de zomer van 1991.

Resultaten

Tot 20 januari 1991 zijn uit 340 km-blokken, gelegen in 31 atlas-blokken, gegevens verzameld. Het totale aantal items bedraagt momenteel 7800. Er zijn in totaal 160 soorten bladmossen en 32 soorten levermossen gescoord.

Enkele soorten willen we apart noemen. De determinaties zijn gecontroleerd door Henk Greven te Doorn. Tussen haakjes staat het aantal km-blokken resp. atlas-blokken vermeld waarin de soort is aangetroffen: *Racomitrium lanuginosum* (5,5), *Racomitrium heterostichum* (1,1), *Hypnum pallescens* (1,1), *Zygodon conoideus* (3,3), *Orthotrichum pulchellum* (2,2), *Ulota crispa* (2,2), *Cinclidotus fontinaloides* (1,1), *Homalia trichomanoides* (1,1), *Bartramia pomiformis* (1,1), *Brachythecium rivulare* (1,1), *Platygyrium repens* (1,1) en *Radula complanata* (2,2). De vondst van *Hypnum pallescens* was de vierde in Nederland.

Slotopmerkingen

Na 5 jaar onderzoek, 1987-1992, willen we komen tot een afgerond rapport over de 'Mosflora van Zuid-Friesland'. Het betreft hier de kaartbladen 15, 16 en 17 voor zover deze op Friese bodem liggen.

Om heel Friesland op deze manier te inventariseren zijn meer mensen nodig. We willen daarom in de komende winter d.m.v. een mossencursus iets aan kadervorming in Friesland gaan doen.

Discussie

Ben Kruijzen: Er bestaan veldcomputertjes voor dit soort werk.

Jacob: Je zou in het veld een technische storing kunnen krijgen of een bedieningsfout maken, dan is al het werk van een velddag verloren. Je hebt ook veel determinaties die thuis gecontroleerd moeten worden, dat zou dubbel werk betekenen.

Maarten Brand: Jullie gaan moeilijk bereikbare standplaatsen, zoals daken, niet uit de weg. Hoe speel je dat klaar?

Jacob: We leggen uit met welk onderzoek we bezig zijn. We spreken Fries, dat geeft vertrouwen. Meestal mogen we de ladder van de eigenaar lenen.